

KESKKONNAAMET

OÜ Tambira
info@tambira.ee

11.12.2023 nr DM-114557-29

Soomra VI liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUS

Lähtudes Tambira OÜ poolt 23.01.2023 esitatud Soomra VI liivakarjääri keskkonnaloa taotlusest, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. jätta algatamata Soomra VI liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamine;

1.2. täiendavaid keskkonnauuringud ei ole vajalikud;

1.3. Soomra VI liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetlemisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.3.1. Soomra VI liivakarjääri väljaveotee tuleb muuta tolmuwabaks.

1.3.2. Sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C ning toimub kaevandamistegevus, on keskkonnaloa omanikul kohustus kasta karjääris kaevise transportimisel kasutatavaid karjäärisiseseid teid, platse ja puistanguid. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta;

1.3.3. Kaevandamise esimeses etapis rajatakse müratõkkevall Peedi kinnistu põhja- ja läänepoolsesse külge. Kui mäeeraldisel põhja- ja läänepoolsed osad on ammendatud ja töödega liigutakse edasi, liigutatakse müratõkkevallid Peedi kinnistu lõunapoolsesse ossa.

1.3.4. Müramõõtmised tuleb teostada järgmistel etappidel: 1. Pärast müratõkkevalli rajamist, kui kaevandatakse Peedi kinnistule kõige lähemal paiknevas karjääriosas. 2. Tööprotsessis, kus tegevus on jõudnud Peedi kinnistust kõige kaugemasse karjääri loodeossa, siis kui soovitakse otsustada müratõkkevalli eemaldamise võimalikkuse üle. Müra peaks olema mõõdetud karjääri müratõkkevalli juures.

1.3.5. Kaevandamine (sealhulgas väljavedu mäeeraldiselt) on lubatud esmaspäevast reedeni (ajavahemikus 8.00–17.00). Muul ajal, sh nädalavahetustel ja riigipühadel on kaevandamine ja töötamine keelatud.

1.3.6. Peedi (katastritunnus 62401:001:0309) kinnistu omanikule tuleb tagada juurdepääs Kihlepa-Lepaspea teelt oma kinnistule kogu kaevandamisaja vältel igal ajal.

1.3.7. Kaevandaja peab tagama ohutuskujad oma kinnistu piirist selliselt, et ei tekiks ohtu varale ja inimeste tervisele.

1.3.8. Kui piirkonnas peaks põhjavee tase langema või vee kvaliteet langema, tuleb kaevandajal rajada omal kulul uued kaevud ja tagada lähiümbruses elavatele elanikele tarbe- ja joogivesi.

1.3.9. Kaitsealuste kuklaste pesad tuleb enne kaevandamist teiseks vähemalt 500 m kaugusele sarnaste kasvukohatingimustega alale vastavalt kehtivale Vabariigi Valitsuse 15.07.2004 määrusele nr 248 „Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord“.

Keskkonnaamet teavitab KMH algatamata jätmise otsusest 14 päeva jooksul väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

OÜ Tambira (registrikood: 11686259, aadress: Lindamäe, Kärbu küla, Pärnu linn 88310 Pärnu maakond) esitas 23.01.2021 Keskkonnaametile taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis, edaspidi KOTKAS 23.01.2021 kirjana nr DM-114557-1) Soomra VI liivakarjääri mäeeraldisel keskkonnavalua (edaspidi *keskkonnavalua*) saamiseks

Soomra VI liivakarjääri mäeeraldis paikneb Pärnu maakonnas Pärnu linna Soomra külas, OÜ Tambirale kuuluval 4,01 ha suurusel Kaevuaugu maaüksusel (62401:001:0310).

Keskkonnavalua taotlus sisaldas keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6¹ lõikes 1 nimetatud teavet.

KeHJS § 3 lõige 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lõike 2 kohaselt vaatab otsustaja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lõikes 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 6¹ lõikes 1 loetletud teabe saamist. KeHJS § 9 lõike 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, maapõueseaduse § 48 kohaselt annab kaevandamiseks keskkonnavalua Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet otsustajaks KeHJS tähenduses. KeHJS § 6 lõige 2 punkti 2, § 6¹ lõike 3, § 11 lõigete 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lõike 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

KeHJS § 11 lõike 2³ järgi KMH vajalikkus otsustatakse, lähtudes eelhindangust (vt ptk 3) ja asjaomase asutuse seisukohast (seisukohad ning selgitused nendega arvestamise või arvestamata

jätmise kohta, vt ptk 4). KeHJS § 11 lõike 4 kohaselt, kui kavandatava tegevuse KMH algatamise või algatamata jätmise otsus tehakse KeHJS § 6 lõike 2 või 2¹ alusel, lisatakse otsusele eelhindang.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJSi § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ (KeHJSi § 6 1 lõige 5).

Keskkonnaamet on eelhindangu andmisel kasutanud järgmisi materjale:

1. Soomra IV liisakarjääri mäeeraldise laiendamise keskkonnaloa taotlus, sh KeHJS § 6¹ lõike 1 kohane teave;
2. Maa-ameti geoportaali kaardirakendus;
3. Audru valla üldplaneering (kehtestatud Audru Vallavolikogu 10.09. otsusega nr 66);
4. Eesti Geoloogiakeskus „Eksperthindang Soomra II ja V kaevandusala plokiviisilise veetaseme alandamise võimalik mõju piirkonna veerežiimile ja Peedi maja salvkaevule“ 2017 (edaspidi *vee eksperthindang*);
5. OÜ Alkranel „Müra modelleerimine liiva kaevandamisel taotletavas Soomra VI liivakarjääris“ Aruanne 06.01.2023 (edaspidi *müra eksperthindang*);
6. OÜ Alkrael „Soomra VI liivakarjääri õhusaaste temaatika interpreteerimine“ dokumentatsioon (täiendav sisendteave keskkonnaloa menetlusse) (edaspidi *õhusaaste eksperthindang*);
7. OÜ Loodusekspert „Soomra VI potentsiaalse karjäärialala koondmõju eeldused Natura 2000 ala linnualale“ 2023 (edaspidi *looduskaitseline eksperthindang*).

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

OÜ Tambira, mis tegeleb mineraalsete ehitusmaterjalide kaevandamise, töötlemise ja müügiga, taotleb Soomra VI liivakarjääri avamiseks kaeveluba, et aidata rahuldada karjääri mõjupiirkonnas tegutsevate kohalike firmade vajadusi tsiviil- ja teedehituses kasutatava ehitusliivaga.

Soomra VI liivakarjääri mäeeraldis paikneb Pärnu maakonnas Pärnu linna Soomra külas, OÜ Tambirale kuuluval 4,01 ha suurusel Kaevuaugu maaüksusel (62401:001:0310).

Taotletava mäeeraldise pindala ja teenindusmaa pindala on 3,94 ha.

Keskkonnaloa taotluse kohaselt on seisuga 16.12.2020 ehitusliiva aktiivne tarbevaru kogus 220

tuh m³, millest kaevandatav kogus on 163 tuh m³.

Kaaveluba taotletakse 15 aastaks, keskmise kaevemahuga 11 tuh m³ aastas.

Katendi, sealhulgas mulla kogus on 26 tuh m³. Maavara kasutusalaadeks on ehitus ja teedehitus. Kaevandatud maa kasutamise otstarbeks on veekogu. Keskkonnaluba taotletakse 15 aastaks.

Kaevandamisele eelnevalt tuleb mäeeraldiselt eemaldada mets, võsa ja kännud, seejärel koorida kasvukiht ning vallitada see kuni 3 m kõrgustesse aunadesse. Mulla teisaldamine toimub reeglina kuival aastaajal selle loodusliku niiskuse juures. Jäätmeseaduse §2 lg 1 ja lg 2 mõistes ei ole muld jääde. Säilitamiseks mulla bioloogilist aktiivsust, ei tohi aunasid tihendada. Kaevandamist saab läbi viia kahes kaeveastmes – peal- ja allpool põhjavee taset. Veealuse varu kaevandamisel väljatakse liiv karjääri kaldale, kus see vabaneb veest. Liiva rikastamist ja töötlemist taotletaval mäeeraldisel ei planeerita. Materjali väljaveoteene saab kasutada heas korras olevat Kihlepa-Lepaspea (T-19108) kõrvalmaanteed, mida mööda saab läänes Kalli-Tõstamaa-Värati (19131) ja idas Audru-Tõstamaa-Nurmsi (19101) kõrvalmaanteele. Peale kaevevaru ammendamist kujuneb kaevealale ca 2,9 m sügavune tehisveekogu, mille veetase jääb keskm. abs 26,2 m tasemele, veekogu põhja kõrgus jääb abs 22,7–23,7 m vahemikku.

Mäetöid tehakse vastavalt kaevandamisprojektile. Täpsem kaevandamise tehnoloogia ja vajalik energiakasutus määratakse kaevandamisprojekti ja karjääri korrastamine korrastamistingimuste alusel koostatud korrastamisprojekti, kus on ära toodud ka korrastamiseks vajalik katendi maht.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Hetkel kehtiva Audru valla üldplaneeringu kohaselt on mäeeraldis märgitud maardlaks. Pärnu linn on 02.08.2021 korraldusega nr 500 (KOTKAS 06.08.2021 nr DM-114557-10) nõustunud Soomra VI liivakarjääri keskkonnaloa muutmise taotlusega. Otsuses on välja toodud, et Kaevandamistegevust kavandatakse kinnistule, mis asub Audru valla üldplaneeringu kohaselt valgel Soomra kruusamaardlana piiritletud alal väljaspool rohevõrgustikku. Saab järeldada, et soovitud tegevus ei ole vastuolus Audru valla üldplaneeringuga.

Keskkonnaametile ei ole teada, et antud tegevus oleks vastuolus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine. Tegevuse energiakasutus.

Soomra VI liivakarjääri kasuliku kihi moodustavad kaks eriilmelist liivaerimit: kruusasegune segateraline liiv ja selle lamamis tihe peenliiv.

Kaevandamisele eelnevalt tuleb mäeeraldiselt eemaldada mets, võsa ja kännud, seejärel koorida

kasvukiht ning vallitada see kuni 3 m kõrgustesse aunadesse.

Peamised energiatarbijad karjääri avamise järgselt on karjääris töötavad seadmed ja masinad. Energiat kulub ettevalmistustöödeks (piiride märkimine, kõrghaljastuse eemaldamine, katendi eemaldamine), maavara kaevandamiseks ja kaevise laadimiseks transpordivahenditele.

Mäeeraldisega hõlmatav varu on nii veepealne kui ka veealune. Veealuse varu kaevandamisel väljatakse liiv karjääri kaldale, kus see vabaneb veest., seega selleks energiat ei kulutata.

3.1.4. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Maavara kaevandamisega mõjutatakse alati suuremal või vähemal määral looduskeskkonda. Soomra IV liivakarjääri kaevandamisel on peamisteks keskkonda mõjutavateks teguriteks maastikupildi visuaalne muutumine, müra ja õhusaaste.

Pinna- ja põhjavesi

Taotletava Soomra IV liivakarjääri mäeeraldisel piiril veetase maapinnast on 1,5–5,2 m (keskm. 3,3 m) sügavusel; allapoole veetaset jääb kasulikust kihist ca 2,9 m. Seega kaevandatakse osa maavarast allpool veetaset. Veealuse varu kaevandamisel väljatakse liiv karjääri kaldale, kus see vabaneb veest.

Maavara kaevandamine karjääris avaldab mõju pinna- ja põhjavee tasemele ning piirkonna veerežiimile eelkõige siis, kui põhjavee tasemest allpool oleva maavara kaevandamisel alandatakse (pumbatakse vett välja ja/või suunatakse kraavide abil isevoolselt suublaks olevasse veekogusse) karjääris veetaset või veetase alaneb väljatava maavara mahu arvel. See toob kaasa põhjavee taseme alanemise ja alanduslehtri välja kujunemise karjääri ümbritseval alal.

Taotletavas Soomra VI liivakarjääris kaevandatakse kogu kaevandatav varu ilma veetaset alandamata. Kuna kaevandamise käigus vett välja ei pumbata, ei mõjutata eeldatavalt oluliselt juba kujunenud veerežiimi ega piirkonna veetaset. Ekskavaator ammutab vee seest liiva ja tõstab selle valli, kus vesi maavarast välja nõrgub ja tagasi karjääri valgub. Veealuse materjali vahetu kaevandamise ajal võib kaasneda mäeeraldisel piiril lähedal lühiajaline veetaseme muutus (alanemine ja taastumine), mis on väiksem kui veetaseme sesoonne looduslik kõikumine. Lähipiirkonnas asuvate majapidamiste joogiveevarustusallikaks on puurkaevud. Mäeeraldisest ca 780 m kaugusel asuva Kuuse (katastritunnus 15905:001:0117) ja 870 m kaugusel asuva Pansu (katastritunnus 15905:001:0171) kinnistutel ei ole puurkaeve märgitud, mistõttu võib eeldada veevõttu salvkaevust.

Vee eksperthinnangus on hinnatud Soomra II ja V kaevandamisala plokiviisilise veetaseme alandamise võimalik mõju piirkonna veerežiimile ja Peedi kinnistu salvkaevule. Eksperthinnangus tuuakse välja, et plokisise vee alandamise mõju ulatub maksimaalselt 145 m kaugusele. Plokisise kaevandamisel veetaset karjääris ei alandata ning vett välja ei juhitakse. Soomra piirkonna vabapinnalise (maapinnalähedase) põhjavee seisund sõltub

ilmastikutingimustest ning veetase kõigub väga suure amplituudiga. Põhjaveetaseme sesoonse kõikumise muutus võib olla üle 2 m. Põhjavesi voolab veelahkmealalt karjääride suunas. Peedi kinnistu salvkaev ja Soomra maardla veed moodustuvad veelahkmest idapoolsel alal. Vabapinnaline põhjavesi voolab veelahkmealalt kirde-ida suunas Peedi kinnistu salvkaevu ja Soomra maardla aladele.

Kuna ka Soomra VI liivakarjääris kavandatakse kaevandada veetaset alandamata, siis nii kauguse kui ka vabapinnalise põhjavee voolamissuuna tõttu ei ole tõenäoline, et Kuuse ja Pansu kinnistute salvkaevude veetase on mõjutatud kaevandamistegevusest Soomra VI liivakarjääris.

Soomra VI liivakarjääris paikneb kaevandatav maavara osaliselt allpool põhjaveetasest, seega suureneb võimalus lokaalse veereostuse tekitamiseks. Kaevandamisel, kaevise laadimisel või masinate hooldamisel ja tankimisel tuleb naftasaaduste pinnasesse ja põhjavette sattumise võimalus minimeerida. Kaevandamisel tuleb kasutada vaid korrasolevat kaevandamistehnikat ning tehnika hooldamist ja remonti tuleb teha vaid selleks kohandatud alal. Võimaliku tekkinud reostuse likvideerimiseks peab olema karjääris töötajatel teada kindel tegevusplaan ja tagatud töövahendid.

Puurkaevude veetasemele ja vee keemilisele koostisele kaevandamine eeldatavasti mõju ei avalda, sest puurkaevud on oluliselt sügavamad ja ammutavad Siluri veekihi põhjavett.

Kasutades tehniliselt korras seadmeid ja neid regulaarselt hooldades on lekete tõenäosus väike ja oluline mõju vabapinnalise põhjaveetasemele, pinnavee režiimile ja vee keemiline koostisele ei ole tõenäoline.

Eesti Geoloogiakeskuse 1:400000 põhjaveekaitstuse kaardi alusel asub taotletav karjäär suhteliselt kaitstud põhjaveega alal, mille reostusohhtlikkuse tase on hinnatud madalaks.

Taotluse esitamise ajal asus lähim majapidamine, mille veevarustusallikaks on salvkaev mäeeraldisest ca 260 m kaugusel Uuetoa kinnistul (katastritunnus 15905:001:0088). Keskkonnaamet märgib, et kinnistule on Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) andmetel 2023.a rajatud puurkaev.

EELIS-e andmetel asub mäeeraldisest ca 10 m kaugusel Peedi kinnistul (katastritunnus 62401:001:0309) olmevee saamiseks puurkaev, mille sügavus on 56 m ja mis avab Siluri veekihti. Veekiht on kaitstud maapinnalt lähtuva reostuse eest 33 m paksuse savikihihiga. Mäeeraldisest ca 125 m kaugusel Kooli kinnistul (katastritunnus 15905:001:0101) asub olmevee saamiseks puurkaev, mille sügavus on 58 m ja mis avab Siluri veekihti. Veekiht on kaitstud maapinnalt lähtuva reostuse eest 14 m paksuse savikihihiga.

Mäeeraldisest ca 260 m kaugusel Uuetoa kinnistul (katastritunnus 15905:001:0088) asub olmevee saamiseks puurkaev, mille sügavus on 71 m ja mis avab Siluri veekihti. Veekiht on kaitstud maapinnalt lähtuva reostuse eest 48,5 m paksuse saviliivmoreen liiva ja kruusa vahekihtidega.

Välisõhk ja vibratsioon

Välisõhku mõjutavad mäeeraldisel toimuvad tööprotsessid nagu maavara väljamine, laadimine, ning toodangu väljavedu. Need protsessid tekitavad müra ja tahkeid osakesi (edaspidi *tolm*), mis võivad levida ka väljapoole karjääri territooriumi.

Tegevusega kaasneva müra levik ümbruskonda sõltub kasutatavast tehnikast, tööprotsessidest ja ümbritsevatest keskkonnatingimustest. Kaevandamise käigus tekib müra peamiselt kahest allikast: transpordimüra ja kaevandamise käigus masinate poolt tekitatav müra. Välisõhus leviva müraga seonduvat reguleerib atmosfääriõhu kaitse seaduse §-d 55-66, keskkonnaministri 16.12.2016 määrus nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (edaspidi *määrus nr 71*) ja sotsiaalministri 04.03.2002 määrus nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning üldkasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“.

Mürataseme normeerimisel lähtutakse ajavahemikust (päeva- ja ööaeg on vastavalt 07.00-23.00 ja 23.00-07.00), müraallikast, müra iseloomust ja välismüra puhul hoonestatud või hoonestamata ala kategooriast. Määruse nr 71 aluseks oleva atmosfääriõhu kaitse seaduses määratakse mürakategooriad vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbele. Vastavalt senisele maakasutusele tuleb Varkja II kruusakarjääri lähiala käsitleda kui II kategooria ala, kus tööstusmürale kehtivad järgmised piirväärtused: päevasel ajal 60 dB ja öisel ajal 45 dB.

Planeeritavale Soomra VI karjäärialale lähim majapidamine on Peedi kinnistu (62401:001:0309), mis piirneb kolmest küljest taotletava mäeeraldisest ja selle teenindusmaaga. Lisaks paiknevad elamud taotletavast mäeeraldisest põhja suunas, u 115 m kaugusel Kooli kinnistul (15905:001:0101) ning loode suunas, u 270 m kaugusel Uuetoa kinnistul (15905:001:0088).

Müra eksperthinnangus modelleeriti kahte olukorda:

Olukord 1. Kaevandamine olemasolevates Soomra, Soomra III ja Soomra V karjäärides (tööaeg 8.00-20.00) koos Kihlepa-Lepaspea maantee liiklusega. Modelleeritud olukorrast nähtub, et müra piirväärtusest (60 dB) suurem müratase esineb vaid karjääride või maantee vahetus läheduses. Lähimate majapidamisteni jõudev müratase jääb lubatud normtasemest väiksemaks ehk alla piirväärtuse (60 dB), näiteks maanteele lähima Kooli kinnistu eluhooneteni jõuab suurim müratase vahemikus 50-55 dB. Seejuures pärineb lähimate majapidamisteni jõudev müra maantee liiklusest, karjäärides toimuv kaevandamine olulisel määral koosmõju ei tekita.

Olukord 2. Olukorrale 1 lisandub Soomra VI karjäär, kus toimub kaevandamine ekskavaatoriga ning väljevedu veokitega Kihlepa-Lepaspea maanteele (mäeeraldisest põhja suunda). Olukorra modelleerimise tulemusel selgub, et Soomra VI karjääri lisandumisega suureneb müratase eelkõige karjääri lähialal ning teatud määral ka maanteel (lisanduvad Soomra VI karjääri veokid). Siiski jääb ka antud olukorras müratase lähimate majapidamiste juures lubatud piirväärtusest (60 dB) madalamaks (sh Peedi kinnistul). Olukorras, kui Soomra VI karjääris toimub kaevandamine mäeeraldisest põhjaosas jõuab karjäärist Kooli kinnistu hooneteni suurim

müratase vahemikus 45-50 dB. Maanteelt pärinev suurim müratase Kooli kinnistu eluhoone maantee poolisel küljel jääb vahemikku 55-60 dB, mis jääb lubatud müranormist madalamaks (sh teepoolisel küljel lubatud müra piirväärtus on 65 dB). Olukord 2 puhul ei ole müra piirväärtuse ületamist ette näha ka taotletava Soomra VI liivakarjääri keskel paikneval Peedi kinnistul. Küll aga võib müra piirväärtus olla kinnistul ületatud olukorras, kui ekskavaator töötab Peedi kinnistu läheduses.

Müra hinnangus on välja toodud, et antud juhul tuleb arvestada, et Peedi kinnistu paikneb kavandatava karjääri keskel ning kinnistu omanikuga on sõlmitud vastavad kirjalikud kokkulepped karjääri avamiseks. Kui Soomra VI karjääri kaevandamise loa menetluse käigus peetakse siiski vaatamata eeltoodule vajalikuks tagada müra päevase aja piirväärtus (60 dB) Peedi kinnistul, tuleb mäeeraldise ja Peedi kinnistu piirialale rajada 3 m kõrgune pinnasvall. Pinnasvalli kasutamise korral on Peedi kinnistul tagatud 60 dB väiksema mürataseme esinemine.

Keskkonnaamet märgib, et ei saa lubada müratasemete piirväärtuse ületamist Peedi kinnistul isegi siis, kui kinnistu omanik sellega nõus on.

14.09.2023 toimus Peedi kinnistul kohtumine, milles osalesid loa taotleja, Peedi kinnistu omanik ning Keskkonnaamet. Kohtumisel lepidi kokku, et kaevandamise esimeses etapis rajatakse müratõkkevall Peedi kinnistu põhja- ja läänepoolsesse külge. Kui mäeeraldise põhja- ja läänepoolsed osad on ammendatud ja töödega liigutakse edasi, rajatakse müratõkkevallid Peedi kinnistu lõunapoolsesse ossa. Vastavat kokkulepet kinnitas ka loa taotleja oma 14.09.2023 e-kirjaga (KOTKAS 20.09.2023 nr DM-114557-24). Samuti on e-kirjas märgitud, et väljaveotee muudetakse tolmuvabaks.

Kuna eluhoone asub planeeritava karjääriala loodepiirist ca 12 m kaugusel, siis on Keskkonnaameti hinnangul tarvilik teostada müramõõtmised järgmistel kaevandamistegevuse etappidel:

1. Pärast müratõkkevalli rajamist, kui kaevandatakse elamule kõige lähemal paiknevas karjääriosas.
2. Tööprotsessis, kus tegevus on jõudnud elamust kõige kaugemasse karjääri loodeossa, siis kui soovitakse otsustada müratõkkevalli eemaldamise võimalikkuse üle.

Müra peaks olema mõõdetud karjääri müratõkkevalli juures ja peaks vastama elamuala piirnormidele.

Liivakarjääris ei toimu lõhketöid ja mäeeraldisel kasutada plaanitavate mäemasinate töötamisel ei teki vibratsiooni, mis võiks avaldada negatiivset mõju ümbritsevale keskkonnale.

Kõige suurem on vibratsiooni mõju kasutatavate masinate juhtidele. Lähtuvalt töötervishoidu käsitlevatest õigusaktidest on karjääris töötavale tehnikale kehtestatud vibratsiooni piirnormid juba valmistajatehases. Karjääris töötav tehnika peab vastama kehtestatud normidele.

Maavara kaevandamisel on peamisteks tolmuallikateks karjäärisisesed teed ja valmistoodangu transportimiseks kasutatav väljaveotee ning materjali laadimisprotsessid. Tekkiva tolmu kogused sõltuvad suures osas materjali niiskusest ja kaevandamismahust.

Kaevandamismasinade poolt tekitatav tolmu hulk on väike, ladestudes praktiliselt õhku tõusmise koha lähedale. Kaugemale võib levida tolmu materjali vedavatest kallurautodest, kuna nende kiirus on suurem. Kallurid tõstavad tolmu nii karjäärisisestel kui ka väljaveoteedel. Töötavates karjäärides tehtud vaatluste järgi võib hinnata, et transpordi tõttu tekkinud tolmu võib levida lagedal maastikul keskmise tuulega ca 200 m kaugusele. Tolmu tekke vähendamiseks tuleb kuival ajal kasta karjääri teid ning ladustatud maavara puistanguid, millega viiakse tolmu teke peaaegu nullini.

Õhusaaste eksperthinnangu kohaselt interpreteeriti nii käsitletava keskkonnalaos taotluse (Soomra VI) kui ka juba toimivate ümbruskonna karjääride (Soomra, Soomra II, III ja V) ning analoogkarjääri (Lepplaane liivakarjäär) kohast avalikku teavet, selgitamaks õhusaaste aspektidest lähtuvat. Läbi töötatud materjali põhjal on küll Soomra VI liivakarjääri avamisel tolmu leviku lokaalne esinemine tõendatud (peamiselt siiski transpordist tingituna), kuid kogutud andmed näitavad, et isegi transpordi tsoonis ei ületataks õhusaaste piirväärtuseid (tolmu vaba kate on olemas ka juba kõrvalmaanteel). Vastav järeldus põhineb asjaolul, et Soomra VI liivakarjääri maksimaalne ühe tunni edasi-tagasi veokite arv on 8 ning analoogsed karjääris modelleeriti liikumissageduse kuni 10 veokit tunnis õhusaastet (peenosakesed (PM_{10}), 24 h ning aasta keskmine; eriti peened osakesed ($PM_{2,5}$), fikseerimata ületamisi ka teemaal). Soomra VI liivakarjääri käiku andmisel on vaid erandlikel juhtudel ka karjääri sisene väljavedu Peedi elamumaa lähedal (ca 35 m, kui ekskavaator ei tõsta materjali elamumaast eemale, kus toimub laadimine), mis omakorda minimeerib ka eeldusi häiringuteks, mis võiksid esineda ka piirväärtustest madalamatel väärtustel. Sellele vaatamata võib rakendada Soomra maardla karjääride keskkonnakaitselubades varem levinud suunist - tolmu tekke ja leviku vältimiseks kuival aastaajal karjäärisiseseid teid kasta – ka Soomra VI liivakarjääri puhul (eelkõige tsoonis, mis jääb elamumaale lähemale kui 40 m).

Taotleja on e-kirjas kinnitanud, et väljaveotee muudetakse tolmuvabaks.

Keskkonnaameti hinnangul on lähimatele majapidamistele mõju vähendamiseks sademetevases perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle $+5\text{ }^{\circ}\text{C}$ ning toimub kaevandamistegevus, keskkonnalaos omanikul kohustus kasta karjääris kaevise transportimisel kasutatavaid karjäärisiseseid teid, platse ja puistanguid. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta.

Valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Valgus-, soojus-, kiirgus- ega lõhnareostust tegevusega ümbruskonnale eeldatavalt ei kaasne.

Looduskaitse

Soomra IV liivakarjääri mäeeraldisel ja mäeeraldisel teenindusmaal piires ning lähialal ei asu looduskaitsealasid, Natura 2000 võrgustiku linnu- ja loodusalasid ning kultuurimälestisi. Lähim kaitseala on Nätsi-Võlla looduskaitseala (KLO1000201), mis asub taotletavast mäeeraldisest ligikaudu 865 kaugusel.

Mäeeraldisel ei asu Eesti looduse infosüsteemi andmetel kaitsealuseid liike. Taotletavast mäeeraldisest umbes 300 meetri kaugusel asub III kaitsekategooria liigi hiireviu (*Buteo buteo*, KLO9120128) elupaik, 550 meetri kaugusel III kaitsekategooria liikide sookurg (*Grus grus*, KLO9127879), teder (*Lyrurus tetrix*, KLO9127847) ja öösorr (*Caprimulgus europaeus*, KLO9127839) elupaigad.

3.1.5. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Kaevandamisjäätmed on jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena.

Kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldisel teenindusmaal, mis ei ole jäätmehoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses, tuleb koostada kaevandamisjäätmekava. Jäätmehoidlaks loetakse iga ehitist või ala, mida kasutatakse rohkem kui kolmeks aastaks saastumata pinnase kogumiseks või ladestamiseks.

Liiva kaevandamise protsessis kaevandamise jäätmeid ei teki. Eemaldatav kasvukiht (muld) on võrdsustatav saastumata pinnasega, sest kaevealal ei ole olnud tööstust ega fikseeritud jääkreostust. Muld paigutatakse mäeeraldisel kuni 3 m kõrguste aunadena. Mulla tagasipaigutus korrastatud kaeveala nõlvadele toimub järkjärgult, seega püsivat ladustamist kauem kui 3 aastat ette näha ei ole. Võsa ja kannud kuivatatakse, misjärel need purustatakse hakkepuiduks.

Kaeveloal taotleja on teadlik, et juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamisjäätmekava esitada. Mäeeraldisel katendist (26 tuhat m³) kasutatakse karjääri korrastamiseks ca 5 tuhat m³, sellest üle jääv võõrandatakse peale kooskõlastamist Keskkonnaametiga.

Karjäärialale on keelatud prügi ladustada. Keskkonnale ohtlikud jäätmed tuleb koguda teistest jäätmetest eraldi (määrdeõlid, pliiakud, patareid, õlised kaltsud jms) ja käidelda nõuetekohaselt (viiaakse jäätmejaama vms).

3.1.6. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Kaevandamisel tuleb rangelt jälgida, et ei satuks kütust või õli pinnasesse. Mäetöödel on potentsiaalseteks reostusallikateks karjääri ja transportmasinate tehnilised avariid. Selle tulemusel võib pinnasesse sattuda diiselkütust ja/või määrdeaineid, millega võidakse saastada nii pinnast kui ka pinnasevett. Selle vältimiseks tuleb hoolega jälgida masinate tehnilist seisundit.

Karjääri kasutamisel tuleb välja töötada võimaliku reostuse kiire likvideerimise viis.

Juhul kui karjääris peaks avarii tekkima, tuleb sellest koheselt teavitada päästeametit või vajalike vahendite olemasolul (absorbent) reostuse levik ise peatada. Reostunud pinnas tuleb üle anda vastavat jäätmekäitlus litsentsi omavale ettevõttele. Nende meetmete õigeaegsel rakendamisel on võimalik vältida olulise mõju tekkimist põhjaveele.

Ettevõtte tegevusega ei kaasne eeldatavalt suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolev ja planeeritav maakasutus ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Soomra VI liivakarjääri mäeeraldis paikneb Pärnu maakonnas Pärnu linna Soomra külas, OÜ Tambirale kuuluval 4,01 ha suurusel Kaevuaugu maaüksusel (62401:001:0310). Taotletav mäeeraldis ümbritseb põhjas, lõunas ja läänes elamumaana arvel olevat 0,40 ha suurust Peedi kinnistut (62401:001:0309).

Kaevuaugu maaüksust omakorda ümbritsevad maatulundus-maana arvel olevad erakinnistud: põhjas ja läänes – Uuetoa (15905:001:0088) ja Eespere (15905:001:0271); idas ja lõunas – Grossu (15905:001:0238) ja Kalmu (15905:001:0317). Grossu ja Kalmu kinnistutel paiknevad omaaegsed, nüüdseks mahajäetud ja võsastunud liiva/kruusa karjäärid. OÜ Tambira Soomra II kruusakarjäär ja Kihlepa-Lepaspea kõrvalmaantee (T-19108) jäävad mäeeraldisest ca 100 m ida poole.

Taotletav mäeeraldis hõlmab täielikult Soomra liivamaardla (registrikaart nr 0762) ehitusliiva aktiivse tarbevaru 29 plokki.

Soomra VI mäeeraldis paikneb Antsülusjärve (IIVan) setete levialal, kus esineb kruusa, kruusasegust liiva, liiva, savi ja moreeni.

Mäenduslikud tingimused liiva kaevandamiseks on järgmised: kattekihi (muld) paksus 0,4–1,0 m (keskm. 0,7 m); kasuliku kihi paksus 4,3–7,1 m (keskm. 5,6 m); veetase maapinnast 1,5–5,2 m (keskm. 3,3 m) sügavusel; allapoole veetaset jääb kasulikust kihist ca 2,9 m. Kaevandamisega on otstarbekas alustada mäeeradise põhjaosast ja liikuda ühtse kaeveega lõuna suunas ümber Peedi kinnistu.

Kaevandamisele eelnevalt tuleb mäeeraldiselt eemaldada mets, võsa ja kännud, seejärel koorida kasvukiht ning vallitada see kuni 3 m kõrgustesse aunadesse. Mulla teisaldamine toimub reeglina kuival aastaajal selle loodusliku niiskuse juures. Jäätmeseaduse §2 lg 1 ja lg 2 mõistes ei ole muld jääde. Säilitamaks mulla bioloogilist aktiivsust, ei tohi aunasid tihendada.

Kaevandamist saab läbi viia kahes kaeveastmes – peal- ja allpool põhjavee taset. Veealuse varu kaevandamisel väljatakse liiv karjääri kaldale, kus see vabaneb veest.

Liiva rikastamist ja töötlemist taotletaval mäeeraldisel ei planeerita.

Materjali väljaveoteene saab kasutada heas korras olevat Kihlepa-Lepaspea (T-19108) kõrvalmaanteed, mida mööda saab läänes Kalli-Tõstamaa-Värati (19131) ja idas Audru-Tõstamaa-Nurmsi (19101) kõrvalmaanteele.

Peale kaevevaru ammendamist kujuneb kaevealale ca 2,9 m sügavune tehisveekogu, mille veetase jääb keskm. abs 26,2 m tasemele, veekogu põhja kõrgus jääb abs 22,7–23,7 m vahemikku.

Soomra VI liivakarjääri mäeeraldisel ei asu Eesti looduse infosüsteemi andmetel kaitsealuseid liike. Looduskaitselise eksperthinnangu andmetel fikseeriti planeeritaval Soomra VI karjääri alal ning selle lähialal kuklased (*Formica* spp) kokku viie pesaga, millest üks paiknes ca 12 m kaugusel karjääri mõjuväljas ning õistaimedel kimalasi (*Bombus* spp.). Nii kimalased kui ka kuklased kuuluvad III kaitsekategooria selgrootute loomaliikide kategooriasse. Ala lääne nurgas vaadeldi suur-kuldtiiva (*Lycaena dispar*) isendit. Liik kuulub II kaitsekategooriasse.

Taotlevata mäeeraldise ja selle teenindusmaa lääneosal kulgeb elektriõhuliin 1-20 kV (Keskpingeliin) KÕIMA:AUD (VID kood K3309480) ja selle kaitsevöönd. Seletuskirjas on selgitatud, et nimetatud elektriõhuliin paigaldatakse maa-aluse kaablina Kaevuaugu maaüksuse läänepiirile. Taotlusele on lisatud Elektrilevi OÜ koostööleping liini ümberehitamiseks.

Rail Baltic raudtee kavandatav trassikoridor jääb taotletavast mäeeraldisest ja selle teenindusmaast ~26 km kaugusele ida suunda.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõimes

Mäenduslikud tingimused liiva kaevandamiseks on head. Kattekihi (muld) paksus on 0,4–1,0 m (keskm. 0,7 m); kasuliku kihi paksus on 4,3–7,1 m (keskm. 5,6 m); veetase maapinnast on 1,5–5,2 m (keskm. 3,3 m) sügavusel; allapoole veetaset jääb kasulikust kihist ca 2,9 m.

Kaevandamisele eelnevalt tuleb mäeeraldiselt eemaldada mets, võsa ja kännud, seejärel koorida kasvukiht ning vallitada see kuni 3 m kõrgustesse aunadesse. Mulla teisaldamine toimub reeglina kuival aastaajal selle loodusliku niiskuse juures. Säilitamaks mulla bioloogilist aktiivsust, ei tohi aunasid tihendada.

Soomra VI mäeeraldis paikneb maardla edelaosas, kus idapoolses osas valitsevad leostunud ja leetjad mullad ning gleistunud leostunud ja leetjad mullad.

Liiv looduses ei taastu, mistõttu on tegemist taastumatute loodusvaradega ning puudub looduskeskkonna vastupanuvõime. Kaevandamise käigus muudetakse kaevandatava ala maastikku ja looduslikku mitmekesisust. Maastikku ja looduslikku mitmekesisust on võimalik taastada karjäärialal korrastamisega. Taotletav karjäärialal korrastatakse veekoguks.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime

Maavara kaevandamisega kaasneb mäeeraldise piires mäetööde käigus maastiku muutus ja olemasoleva taimkatte hävimine. Planeeritav tegevus sarnaneb oma olemuselt ehitustegevusega. Nagu iga ehitustegevusega, võib ka maavara kaevandamisega kaasneda keskkonnahäiringuid. KeÜS § 3 lõike 1 kohaselt on keskkonnahäiring inimtegevusega kaasnev vahetu või kaudne ebasoodne mõju keskkonnale. Keskkonnaloaga lubatud tegevusega kaasneda võivateks olulisemateks keskkonnamõjudeks on kaevandamise tehnoloogilise protsessi ja transpordiga kaasnev müra ja peenosakeste heide välisõhku ning mõju maastikule ja maakasutusele.

Kaevandamistegevusega kaasneda võiva peenosakeste heitme (PM) või müra häiringu mõju ei ulatu kaevandamistegevuseks kasutatavale tehnoloogiale õigusaktidega seatud tehnilistest piirangutest ja väljatava maavara looduslikust niiskusest tulenevalt eeldatavalt kaugemale kui 200 m. Kuivema ilma korral, avamaal võib toodangu transportimisel välisõhku paiskuv peenosaketse (PM) heitme kogus tugevama tuule korral kanduda ka mainitust kaugemale.

Kavandatav tegevus ei muuda põhjavee režiimi, kuna maavara kaevandamisel vett ära ei juhitata.

Maa-ameti kaardirakenduse andmetel Soomra VI liivakarjääri mäeeraldisel, teenindusmaal ega karjääri mõjupiirkonnas, milleks on eeldatavalt kuni ca 200 m müra ja tolmu osas ei ole Natura 2000 võrgustiku alasid ega muid kaitsealasid, samuti ei ole ettepanekuid uute alade kaitse alla võtmiseks. Lähim Natura 2000 võrgustikku kuuluvad alad on on Nätsi-Võlla linnu- ja loodusala, mis asuvad Soomra VI liivakarjäärist umbes 865 m kaugusel.

Looduskaitsealise eksperthinnangu andmetel fikseeriti planeeritaval Soomra VI karjääri alal ning selle lähialal kuklased (*Formica* spp) kokku viie pesaga, millest üks paiknes ca 12 m kaugusel karjääri mõjuväljas ning õistaimedel kimalasi (*Bombus* spp.). Nii kimalased kui ka kuklased kuuluvad III kaitsekategooria selgrootute loomaliikide kategooriasse. Ala lääne nurgas vaadeldi suur-kuldtiiva (*Lycaena dispar*) isendit. Liik kuulub II kaitsekategooriasse.

Kaevandamistegevus toob endaga kaasa maastiku pikaajalise ja püsiva muutumise. Samas on näiteks majanduslikust aspektist oluline ka taastumatute maavarade jätkusuutliku kasutamise tagamine. Karjääri rajamisel ja selle töötamise jooksul looduslik mitmekesisus paratamatult vaesub. See saab hakata taastuma peale karjääri korrastamist.

Keskkonnaametile teadaolevalt ei esine taotletava Soomra VI liivakarjääri mõjupiirkonnas alasid, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid oleks ületatud või võidakse ületada. Mäeeraldis ei asu tiheasustusalal ning selle mõjupiirkonnas puuduvad kultuurimälestiste registrisse kantud kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alad.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

KeÜS § 23 lõige 1 sätestab, et igal inimesel on õigus tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale, millega tal on oluline puutumus. Lõike 2 kohaselt on oluline puutumus isikul, kes

viibib tihti mõjutatud keskkonnas, kasutab sageli mõjutatud loodusvara või kellel on muul põhjusel eriline seos mõjutatud keskkonnaga. KeÜS § 3 lg 1 kohaselt on keskkonnahäiring ka selline ebasoodne mõju keskkonnale, mis ei ületa arvulist normi või mis on arvulise normiga reguleerimata. Siiski tuleb võimaliku keskkonnahäiringu tekkimist võimalusel ennetada ning kui see pole võimalik, võtta kasutusele leevendusmeetmed.

Peedi kinnistu hoonestus jääb planeeritavast kaevealast 20-170 m kaugusele ning on eraldatud 6-7 m kõrguse kuusehekiga. Kooli kinnistu hoonestus on ca 150 m kaugusel ja eraldatud kuuse- ja männimetsaga.

Ülenormatiivne müra vältimiseks tuleb rajada müratõkkevall.

Võimaliku peenosakeste heite vähendamiseks rakendatakse leevendusmeetmena karjääri teede ja platside niisutamist. Samuti rajada mustkattega väljaveotee.

Ettevaatusprintsipiist lähtuvalt tuleb mõõta mürataset vähemalt 2 korda.

Tasakaalu hoidmine inimeste heaolu ja kaevandamistegevuse vahel on oluline. Mõistatavalt võib maavarade kaevandamisel, tulenevalt iga indiviidi isiklikust tundlikkusest, olla ebasoodne mõju, vaatamata võimaliku häiringu õigusaktides sätestatud normeeritud piiridesse jäämisele. Nimetatud kõrvaltingimuste seadmise eesmärk on soov leevendada kaevandamisest tulenevaid häiringuid eluhoonete ümbruses ja õuealal ajal, mil väljakujunenud, valdavaks saanud tööaega silmas pidades viibivad elanikud kõige tõenäolisemalt kodus. Kuivõrd keskkonnaloa andmisest keeldumiseks pole alust, on otstarbekas kõrvaltingimuste seadmine kaevandamistegevuse mõjualal olevatele eluhoonetele tekkida võivate keskkonnahäiringute vähendamiseks.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Eelnevast lähtudes võivad Soomra VI liivakarjääri mäeeraldisel kaevandamistegevusega kaasnevateks mõjudeks olla mõju välisõhule, põhjaveele ja maastikule.

3.3.1. Mõju suurus, tugevus, kestvus, sagedus, pöördumus ning mõjuala ulatus

Keskkonnaamet käsitleb kavandatava tegevuse mõjualana Soomra VI liivakarjääri mäeeraldisel teenindusmaad ning ca 200 m ümber selle, kuna nii kaugusele võib teoreetiliselt ulatuda müra häiring või tahkete peenosakeste häiring.

Kaevandamistegevusega kaasnevad mõjud on seotud kaevandamisega ning avalduvad kaevandamise käigus. Pärast kaevandamistegevuse lõppemist ning ala korrastamist lõpeb ka kavandatava tegevuse mõju. Eelhinna järgeliste kohaselt ei teki kavandatava tegevuse elluviimisel olulist täiendavat negatiivset keskkonnamõju, samas ümberkaudsetele elanikele tavapärasest enam häiringuid (müra, õhusaaste) võib siiski tekkida.

3.3.2. Mõju piiriülesus

Piiriülest (riigipiiriülest) mõju ei ole.

3.3.3. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

Võrreldes teiste paikkonnas asuvate Soomra karjääridega (Soomra ning Soomra II, III ja V) jääb planeeritav Soomra VI karjäär Nätsi-Võlla linnu-ja loodusalast kõige kaugemale. Kavandatav tegevus võib avaldada ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustiku aladele koosmõjude kumuleerumisel.

Linnustiku seisukohast on eelkõige oluline silmas pidada veerežiimi muutuseid, mis võib kaasa tuua negatiivseid tagajärgi - soo elupaikade võsastumine ja kinnikasvamine, mille tõttu väheneb kaitse-eesmärkideks olevate linnuliikide toidubaas. Taotletaval Soomra VI liivakarjääri mäeeraldisel esineb vabapinnaline põhjavee kompleks, mis toitub sadevetest ning veetase alaneb ida suunas. Soomra VI liivakarjääri puhul toimuks kaevandamine põhjaveetasel alandamata. Puuduvad eeldused koosmõjude tekkeks teiste karjääridega (põhjaveetasemete alandamist ka ei toimu). Samuti ei asu Soomra VI liivakarjäär soo lähedal ja seega ei ole eeldada sooserva kuivendusefekti teket.

Teine oluline mõjutegur, mis kaevandamise käigus linnustikku võib mõjutada, on müra. Soomra VI liivakarjääris toimuks kaevandamine ekskavaatoriga ning väljevedu veokitega Kihlepa-Lepaspea maanteele (mäeeraldisest põhja suunda). Müra eksperthinnangus modelleeriti ka koosmõjude olukorda. Modelleerimise tulemus näitas, et Nätsi-Võlla linnualale isegi mõju eelduseid (mh transpordil) ei ole, kuna tagatud on looduslik foon (≤ 40 dB) looduslikult olulisel alal.

Planeeritaval Soomra VI liivakarjääril puudub eeldatav koosmõju teiste Soomra karjääridega Natura 2000 ala linnualale ja loodusalale ja aladega seotud liikide soodsale seisundile.

3.3.4. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Soomra VI liivakarjäär paikneb Soomra maardlas, kus paiknevad veel järgnevad mäeeraldised Soomra (loa nr L.MK/317843, kehtiv 02.05.33).

Soomra II (loa nr L.MK/319057, kehtiv kuni 05.07.25).

Soomra III (loa nr L.MK/323352, kehtiv kuni 17.06.28).

Soomra V (loa nr L.MK/329334, kehtiv kuni 12.06.32).

Müra eksperthinnangust lähtuvalt on liiva kaevandamisel taotletavas Soomra VI liivakarjääris fikseeritud mõju eeldused lokaalsed ehk ei ole kumuleeruvaid negatiivseid (mh Natura 2000 alade mõistes) mõjusid naabrskarjääridega. Õhusaaste eksperthinnangust lähtuvalt on fikseeritud mõju eeldused lokaalsed ehk ei ole kumuleeruvaid negatiivseid (mh Natura 2000 alade mõistes) mõjusid naabrskarjääridega.

Taotletava liivakarjääri lähiümbruse ülejäänud maad on kasutusel valdavalt põllu- ja metsamaana.

Teadaolevalt koosmõju taotletava ala mõjualas planeeritavate tegevustega ei ole.

3.3.5. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalusi

Liiva kaevandamisel ja transpordil võib eeldada mõningast peenosakeste kontsentratsiooni tõusu välisõhus (vt p 3.1.5). Transportimisel tekkivate peenosakeste levikut saab leevendada teede niisutamise/kastmisega kuival aastaajal. Taotleja on andnud teada, et väljasõidutee tehakse tolmuwabaks.

Masinatest lähtuvat mürataset vähendab lisaks loomulikule heli neeldumisele kaevandamise käigus tekkiv süvend, kus masinad asuvad. Karjääris on müra summutavateks täiendavateks teguriteks karjääri seinad ja katendist vallid.

Kaevandamiseks taotletav varu asub nii ülevalpool kui ka allpool põhjavee taset. Tulenedes asjaolust, et vett mäeeraldiselt välja ei juhita siis kaevandamise käigus veerežiimi ei muudeta.

Käesolevas eelhindangus esitatud kaalutluste kohaselt lisab Keskkonnaamet keskkonnaloale asjakohased kõrvaltingimused järgmises sõnastuses:

1. Soomra VI liivakarjääri väljaveotee tuleb muuta tolmuwabaks.
2. Sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C ning toimub kaevandamistegevus, on keskkonnaloa omanikul kohustus kasta karjääris kaevise transportimisel kasutatavaid karjäärisiseseid teid, platse ja puistanguid. Kui kaevandamist (maapõueseaduse § 6 alusel) ei toimu, ei ole kohustust teid kasta;
3. Kaevandamise esimeses etapis rajatakse müratõkkevall Peedi kinnistu põhja- ja läänepoolsesse külge. Kui mäeeraldise põhja- ja läänepoolsed osad on ammendatud ja töödega liigutakse edasi, liigutatakse müratõkkevallid Peedi kinnistu lõunapoolsesse ossa.
4. Müramõõtmised tuleb teostada järgmistel etappidel: 1. Pärast müratõkkevalli rajamist, kui kaevandatakse Peedi kinnistule kõige lähemal paiknevas karjääriosas. 2. Tööprotsessis, kus tegevus on jõudnud Peedi kinnistust kõige kaugemasse karjääri loodeossa, siis kui soovitakse otsustada müratõkkevalli eemaldamise võimalikkuse üle. Müra peaks olema mõõdetud karjääri müratõkkevalli juures.
5. Kaitsealuste kuklaste pesad tuleb enne kaevandamist teisaldada vähemalt 500 m kaugusele sarnaste kasvukohatingimustega alale vastavalt kehtivale Vabariigi Valitsuse 15.07.2004 määrusele nr 248 „Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord“.

Pärnu Linnavalitsus on oma otsuse välja toonud järgmise: Arvestades aga Soomra VI liivakarjääri läheduses asuvaid Peedi (katastritunnus 62401:001:0309), Kooli (katastritunnus 15905:001:0101) ja Uuetoa (katastritunnus 15905:001:0088) kinnistuid, palub Pärnu linn kaaluda kaevandamisloale täiendavate (kõrval)tingimuste lisamist. Mõistlike ja aktsepteeritavate elamistingimuste tagamiseks ajal, mil elanikud eelduslikult kodus viibivad, on mõistlik

reguleerida karjääris teostatavate tegevuste lubavat ajaraami, mis võiks olla esmaspäevast reedeni päevasel ajal (ajavahemikus 8.00–17.00). Muul ajal, sh nädalavahetustel ja riigipühadel on kaevandamine ja töötamine keelatud. Samuti tuleb Peedi (katastritunnus 62401:001:0309) kinnistu omanikule tagada juurdepääs Kihlepa-Lepaspea teelt oma kinnistule kogu kaevandusaja vältel igal ajal. Kaevandaja peab samuti tagama ohutuskujad oma kinnistu piirist selliselt, et ei tekiks ohtu varale ja inimeste tervisele. Kaevandajal tuleb samuti mõista, et ta ei tohi oma tegevusega põhjustada Peedi kinnistu elukeskkonna halvenemist, sh põhjustada vahetult Kaevuaugu kinnistuga piirnevate ja selle lähiümbruses asuvate kinnistute tarbe- ja joogivee kvaliteedi langemist. Kui piirkonnas peaks põhjavee tase langema või vee kvaliteet langema, tuleb kaevandajal rajada omal kulul uued kaevud ja tagada lähiümbruses elavatele elanikele tarbe- ja joogivesi.

Eelnevast tulenevalt tuleb arvestada ka järgmiste kõrvatingimustega:

1. Kaevandamine (sealhulgas väljavedu mäeeraldiselt) on lubatud esmaspäevast reedeni (ajavahemikus 8.00–17.00). Muul ajal, sh nädalavahetustel ja riigipühadel on kaevandamine ja töötamine keelatud.
2. Peedi (katastritunnus 62401:001:0309) kinnistu omanikule tuleb tagada juurdepääs Kihlepa-Lepaspea teelt oma kinnistule kogu kaevandamisaja vältel igal ajal.
3. Kaevandaja peab tagama ohutuskujad oma kinnistu piirist selliselt, et ei tekiks ohtu varale ja inimeste tervisele.
4. Kui piirkonnas peaks põhjavee tase langema või vee kvaliteet langema, tuleb kaevandajal rajada omal kulul uued kaevud ja tagada lähiümbruses elavatele elanikele tarbe- ja joogivesi.

3.4. Eelhinnangu järelendus

Eelhindamise tulemusena järeldeb Keskkonnaamet, et kuigi kruusa kaevandamisel võib olla negatiivseid keskkonnamõjusid võib leevendusmeetmeid järgides vähendada negatiivseid mõjusid oluliselt:

1. kuna kavandatav tegevuskoht ei asu kaitsealadel ega Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava kaevandamisega ei mõjutata kaitsealasid ega Natura 2000 võrgustiku alasid, siis puudub oluline mõju looduskaitsele objektidele.
2. eelhindamise tulemusena selgus, et kaevandamine ei mõjuta põhjaveerežiimi;
3. kui peetakse kinni leevendusmeetmetest, siis jäävad piirmäärad õhusaaste ja müra osas kehtestatud normide piiridesse;
4. mäeeraldisel looduslik maastik on hävinud, kuid see on kvalitatiivselt hiljem taastatav maaala korrastamisega.

KeHJS § 11 lõige 8¹ kohaselt, KMH algatamata jätmise otsus peab muu hulgas sisaldama asjakohaseid KeHJS § 6¹ lõige 1 punkti 6 alusel esitatud kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmnedava või olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks. Määruse nr 31 § 5 lõike 2 kohaselt, kui eelhinnangu järelduseks on kavandatava

tegevuse KMH algatamata jätmise, esitatakse eelhindangus põhjendatud juhul ettepanekud vajalikeks keskkonnameetmeteks. KeHJS § 3³ lõike 1 järgi keskkonnameetmed on kavandatava tegevuse elluviimisega kaasneva ebasoodsa keskkonnamõju ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise ning põhjendatud juhul heastamise meetmed. Keskkonnameetmete hulka arvatakse ka keskkonnaseire. KeHJS § 3³ lõike 2 kohaselt peavad keskkonnameetmed, sealhulgas keskkonnaseirega jälgitavate näitajate liik ja seire kestus, olema proportsionaalsed kavandatava tegevuse iseloomu, asukoha ja mahuga ning eeldatavalt avalduva keskkonnamõjuga. Keskkonnaseire määramisel ja tegemisel arvestatakse olemasoleva keskkonnaseirega.

Loa taotleja on KeHJS § 6¹ lõike 1 punkti 6 alusel esitanud Keskkonnaametile teabe kavandatava tegevuse erisuste või võetavate keskkonnameetmete kohta, millega loa taotleja kavandab vältida või ennetada muidu ilmnedavat võivat olulist ebasoodsat keskkonnamõju

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnaamet saatis KeHJS § 11 lõike 2² alusel 02.11.2023 kirjaga nr DM-114557-25 Soomra VI liivakarjääri taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhindangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu seisukoha võtmiseks Pärnu Linnavalitsusele ja Tambira OÜ-le. Sama kirjaga saadeti eelnõu ka Transpordiametile ja piirinaabrile.

Eelhindangu eelnõu kohta esitas arvamuse vaid Pärnu Linnavalitsus, kes nõustus eelhindangu eelnõus tooduga (KOTKAS 04.12.2023 nr DM-114557-27).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo

Teadmiseks: Pärnu Linnavalitsus, Tanel Martson, Transpordiamet

Merike Rosin +37254470092 (maapõu)
Merike.Rosin@keskkonnaamet.ee

Liis Sinijärv +37253064783 (looduskasutus)
Liis.Sinijarv@keskkonnaamet.ee

Christina Vohla 5690 8272 (vesi)
Christina.Vohla@keskkonnaamet.ee

Anne Aan +37259199647 (välisõhk)
Anne.Aan@keskkonnaamet.ee